

6.6.2024

Maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittäminen - vastaus lausuntopyyntöön kriteerien vaikutuksista

Johdanto

Väylävirasto pyytää lausuntoa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista.

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa.

Tarkoituksena on varmistaa yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa.

Jokainen liikenteessä liikkuva ymmärtää, että maantieverkon nopeusrajoituksilla on etuja, kuten parantunut liikenneturvallisuus ja vähentyneet päästöt. Kuitenkin niillä on myös haittoja, jotka ovat harvemmin yleisessä keskustelussa tai mediassa esillä.

Nopeusrajoitukset vaikuttavat erityisesti matkustusaikoihin, liikenteen sujuvuuteen ja talouteen erityisesti pitkien välimatkojen Lapissa.

Optimaalisten nopeusrajoitusten määrittäminen vaatii huolellista tasapainottelua turvallisuuden, sujuvuuden, ympäristövaikutusten ja taloudellisten tekijöiden välillä ja maantieteelliset eroavaisuudet tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa

Alla kuvattuna muutamia keskeisiä haittoja, jotka tulisi päätöksenteossa huomioida.

Alueellinen kehitys

Pidemmät matkustusajat vaikuttavat alueiden kehitykseen, erityisesti pitkien välimatkojen Lapissa ja maaseutualueilla, joissa taloudellinen toiminta ja palvelut ovat riippuvaisia tehokkaasta liikkumisesta. Toimintaympäristö on jo nyt kaikin puolin haastavaa, ja kaikki heikentävät vaikutukset kertaantuvat toimijoille ja loppukäyttäjille.

Pidemmät matkustusajat

Alemmat nopeusrajoitukset johtavat pidempiin matka-aikoihin, mikä on erityisen haitallista pitkän matkan kuljetuksille ja työmatkalaisille.

Lisääntynyt matkustusaika tarkoittaa enemmän aikaa maanteilla, mikä vaikuttaa tuottavuuteen ja käytettävissä olevaan vapaa-aikaan, joka monella työssäkäyvällä vaikuttaa päätöksentekoon siitä mihin asettautuu asumaan.

Kuljetuskustannukset

Pidempään kestävät kuljetukset lisäävät yritysten logistiikkaan liittyviä kustannuksia, mikä vaikuttaa tuotteiden ja palveluiden hintoihin.

Alemmat nopeudet voivat joissakin tapauksissa johtaa polttoaineen kulutuksen kasvuun, erityisesti raskaissa ajoneuvoissa, jotka eivät ole optimoituja alhaisille nopeuksille.

Liikenteen sujuvuus ja turvallisuus

Eri nopeusrajoitusten vaihtelut aiheuttavat epä johdonmukaista liikennevirtaa ja lisääntyntä ruuhkaisuutta myös hiljaisimmilla tieosuuksilla.

Alemmat nopeusrajoitukset yleisesti lisäävät ohitustarvetta, mikä johtaa vaarallisiin tilanteisiin, erityisesti kaksikaistaisilla teillä.

Huomioitavaa on myös, että raskaan kaluston osalta nopeusrajoitusten pudottaminen vaikeuttaa ko. ajoneuvojen liikkuvuutta. Nämä raskaat ajoneuvot eivät välttämättä saa nopeusrajoitusten puitteissa otettua tarvittavaa lisävauhtia mäen nousuja varten pohjoisen mäkisillä tieosuuksilla. Tämä osaltaan vähentää turvallisuutta, hidastaa muuta liikennettä ja lisää ohittamistarpeita.

Ympäristövaikutukset

Vaikka alemmat nopeudet voivat vähentää päästöjä, liiallinen hidastaminen voi joissain tapauksissa johtaa lisääntyneeseen polttoaineenkulutukseen ja päästöihin, erityisesti jos liikenne ei suju tasaisesti.

Sosiaaliset vaikutukset

Pidemmät ja hitaammat matka-ajat lisäävät kuljettajien turhautumista ja tämä vähentää selkeästi Lapin alueiden veto- ja pitovoimaa, joilla suuri merkitys uusien asukkaiden houkuttelemisessa ja paikkakunnalla pysymisessä.

Sen sijaan, että nopeusrajoituksia alennettaisiin, tulisi kantaa suurta huolta tiestön kunnosta ja siitä, että käytettävissä olevia määrärahoja käytetään todellisten tarpeiden mukaan.